

Katarzyna Chałupka

Broń palna rozdzielnego ładowania wytworzona przed rokiem 1885

Streszczenie

Celem artykułu jest ocena odstępstwa od obowiązku posiadania pozwolenia na broń palną rozdzielnego ładowania wytworzoną przed 1885 rokiem i repliki tej broni. Rozważania prowadzą do wniosku, że powszechny dostęp do tego rodzaju broni nie może nie budzić uzasadnionej obawy ewentualnego jej użycia w celach sprzecznych z interesem bezpieczeństwa i porządku publicznego. Autorka proponuje uzupełnienie przepisów dotyczących tego rodzaju broni poprzez wprowadzenie co najmniej obowiązku jej rejestracji.

Słowa kluczowe: broń rozdzielnego ładowania, broń palna, broń czarnopochowa, rejestracja broni, replika broni palnej

1. Wprowadzenie

Kwestie związane z odstępstwami od obowiązku posiadania pozwolenia na broń rzadko stają się przedmiotem opracowań naukowych. Niekiedy można odnieść wrażenie, że wszystko co istotne, a dotyczy tych odstępstw, rozgrywa się na płaszczyźnie postępowania administracyjnego. Nie wolno jednak zapomnieć, że niejako na marginesie toczącego się postępowania administracyjnego, pozostaje cała gama spraw o charakterze cywilizacyjnym, istotnych zarówno dla bytu tych odstępstw, jak i dla osób z nich korzystających. Ocena odstępstw od obowiązku posiadania pozwolenia na broń nabiera coraz większego znaczenia w związku z dającą się zauważyć wzrastającą liczbą samobójstw i przestępstw z użyciem broni palnej rozdzielnego ładowania, wytworzonej przed rokiem 1885 oraz replik tej broni. Takie odstępstwa wpływać mogą nie tylko na poziom i charakter przestępczości, ale także mogą oddziaływać na poczucie bezpieczeństwa obywateli.

2. Charakterystyka broni palnej rozdzielnego ładowania wytworzonej przed rokiem 1885 rokiem i replik tej broni

Artykuł 11 pkt. 10 ustawy o broni i amunicji z dnia 21 maja 1999 roku (tekst jedn. Dz. 2012, poz. 576) zezwala na posiadanie – bez pozwolenia – broni palnej rozdzielnego ładowania, wytworzonej przed rokiem 1885 oraz replik tej broni. Przepis art. 11 u.b.a. w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 marca 2011 r., zwalniał z obowiązku uzyskania zezwolenia na posiadanie broni palnej wytworzonej przed rokiem 1850 lub repliki tej broni. Stan prawny w tej materii uległ istotnej zmianie od dnia 10 marca 2011 r. Ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym określono nową granicę czasową wytworzenia broni palnej, decydującą o braku obowiązku dysponowania stosownym zezwoleniem, ustalając ją na rok 1885. Jednocześnie wprowadzono również dodatkowe ograniczenie, zastrzegając, że to ustawowe zwolnienie z wymogu posiadania zezwolenia dotyczy broni palnej rozdzielnego ładowania¹. Cezurę czasową podaną w tym przepisie należy traktować jako umowne kryterium formalno-prawne. Z punktu widzenia historycznego trudno jest ustalić, dlaczego akurat ten rok ustawodawca uznał za graniczny². Zwrot „przed rokiem 1885” należy rozumieć w ten sposób, że pozwolenia nie wymaga broń palna rozdzielnego ładowania wytworzona najpóźniej w roku 1884. Zwrócić należy uwagę, iż ani kodeks postępowania administracyjnego, ani też ustawa o broni i amunicji nie zawierają definicji repliki broni palnej. W tym zakresie należy posłużyć się definicją wskazaną w słowniku języka polskiego, zgodnie z którym replika to wierna kopia czegoś³. W tym wypadku będzie to współcześnie powstała wierna kopia broni palnej sprzed roku 1885. Broń palna rozdzielnego ładowania to broń ładowana odprzodowo, wykorzystująca jako materiał miotający czarny proch, którego skład i właściwości powodują, że nie może on znaleźć zastosowania w broni współczesnej, jako niespełniający wymogów parametrycznych, nawet tych określonych dla broni myśliwskiej. Amunicja wykorzystywana do takiej broni nie ma charakteru scalonego, broń taka odpalana jest za pomocą kapi-

---

¹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., sygn. III KK 16/13.

² B. Kurzepa, Ustawa o broni i amunicji. Komentarz, Warszawa 2010, s. 123.

³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 maja 2014 r., sygn. II SA/Wa 161/14.

szona (zastępuje splotkę), ładowana zaś czarnym prochem (czasami wyłącznie nim, w warunkach pokazu rekonstrukcji historycznych) i kulami. Ładunek, który znajduje się w lufie tego rodzaju broni, nie jest zatem scalony w rozumieniu art. 4 ust 3 u.b.a.⁴ Warunkiem jest, aby ładowanie takiej broni palnej było rozdzielne, co oznacza że materiał miotający i pocisk nie są połączone w jeden nabój, ale są oddzielnymi elementami umieszczanymi w broni oddzielnie. Polega ono na osobnym aplikowaniu do broni poszczególnych części amunicji: prochu, pocisku i materiału inicjującego. Broń palna rozdzielnego ładowania, wytworzona przed rokiem 1885 oraz replika tej broni jest bronią w pełni funkcjonalną.

Zgodnie z art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 290) broń, na posiadanie której nie jest wymagane pozwolenie na broń, może być sprzedawana wyłącznie osobom pełnoletnim, po okazaniu dokumentu stwierdzającego tożsamość. Skoro tzw. proch czarny stanowi istotną część amunicji do broni palnej, na której posiadanie, z uwagi na to, że stanowi ona replikę broni, nie jest wymagane zezwolenie, to jego posiadanie także nie wymaga zezwolenia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o broni i amunicji⁵. Stosownie bowiem do art. 30 ust. 2 pkt. 6 wyżej wymienionej ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. „proch strzelniczy czarny (dymny) sprzedaje się pełnoletnim właścicielom replik broni palnej rozdzielnego ładowania, którzy okażą dowód tożsamości oraz Europejską kartę broni palnej”. Zgodnie z definicją ustawową zawartą w art. 7a ustawy o broni i amunicji, Europejska karta broni palnej jest imiennym dokumentem potwierdzającym uprawnienie do posiadania broni palnej, wydanym przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej, umożliwiającym legalne posiadanie i używanie broni palnej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z powyższej definicji nie wynika, aby Europejska karta broni palnej mogła być wydana jedynie osobie posiadającej pozwolenie na broń. Karta taka może być również wydana osobom posiadającym broń palną, na którą zgodnie z przepisami ustawy o broni i amunicji nie jest wymagane pozwolenie na broń np. art. 11 pkt 9, 10, 11. Zgodnie z wcześniejszym brzmieniem

---

⁴ Uchwała SN z dnia 24 lutego 2010 r., sygn. I KZP 29/09, OSNKW 2010, nr 4, poz. 30.

⁵ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 r., sygn. III KK 184/11.

art. 10a ust. 1 u.b.a., obowiązującym do dnia 10 marca 2011 r., Europejska karta broni palnej mogła być wydana jedynie osobie posiadającej pozwolenie na broń palną. Przepis art. 10a ust. 1 u.b.a. został zmieniony przez art. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o broni i amunicji oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym⁶.

Broń palna rozdzielnego ładowania, wytworzona przed rokiem 1885 oraz repliki tej broni obejmują obszerny zbiór broni palnej powstałej w okresie od późnego średniowiecza przez epokę nowożytną do schyłku XIX wieku. Broń taka posiada najróżniejsze kształty i parametry, poczynając od replik husyckich, tzw. puszek – ładunek miotający jest w nich odpalany za pomocą lontu, poprzez ręczne hakownice, muszkiety, bandolety i pistolety wyposażone w zamki lontowe, skałkowe i kołowe, pistolety pojedynkowe, aż po prymitywne rewolwery i długolufowe strzelby myśliwskie. Aktualnie tego rodzaju broń wykorzystywana jest jako rekwizyty przez grupy rekonstrukcji historycznej⁷. Broń taka w każdym przypadku ładowana jest odprzodowo, z wykorzystaniem czarnego prochu jako materiału miotającego. Obecnie rynek kolekcjonerski oferuje wiele rodzajów broni rozdzielnego ładowania, będących repliką modeli wytworzonych przed 1885 rokiem. Zdarza się, iż wbrew zapewnieniom sprzedawców o tym, że nabywana broń jest repliką broni rozdzielnego ładowania, wytworzonej przed 1885 rokiem, okazuje się, iż broń ta w rzeczywistości wymaga pozwolenia. Niejednokrotnie, ze sporządzonej przez biegłych do spraw badania broni palnej i balistyki opinii wynika, iż posiadana broń palna nie została wytworzona przed 1885 rokiem i nie charakteryzuje się cechą rozdzielnego ładowania. Aktualnie kontrowersje może budzić broń palna będąca konwersją wsteczną rewolweru Long Colt Single Action Army (SAA) z 1873 roku zasilaną nabojem scalonym kal. 45. Broń taka jest sprzedawana bez pozwolenia pod nawą handlową rewolwer czarnoprochowy Cattelman kal. 44, 5,5", rok produkcji 1873. Specjalistyczna ekspertyza kryminalistyczna wykazała jednak, że poddana badaniom broń – rewolwer czarnoprochowy Cattelman kal. 44, 5,5", rok produkcji 1873 nie stanowi broni palnej rozdzielnego ładowania

---

⁶ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 maja 2016 r., sygn. II OSK 2130/14.

⁷ B. Kurzępa, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 r., sygn. III KK 184/11, Prokuratura i Prawo 2012, nr 5, s. 166.

wytworzonej przed 1885 rokiem, gdyż rewolwer z którego wywodzi się ta broń nie występował w wersji kapiszonowej. Pozwolenia na broń wymaga także pistolet dwulufowy Derringer kalibru 45 wyprodukowany przez czeską firmę Great Gun, który nie jest repliką broni palnej rozdzielnego ładowania wytworzonej przed rokiem 1885.

Zważyć ponadto należy, iż każda osoba nosząca się z zamiarem posiadania broni palnej jest wręcz zobowiązana do powzięcia informacji, czy posiadanie określonej broni, a w konsekwencji amunicji do niej, wymaga uzyskania stosownego pozwolenia. Godzi się podkreślić, iż zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 20 kwietnia 2016 r. wydanym w sprawie sygn. III KK 135/16 „zakup przedmiotu mającego cechy broni (amunicji), nawet od przedsiębiorcy, który zawodowo zajmuje się sprzedażą tego rodzaju towarów, nie zwalnia kupującego od upewnienia się, czy kupowany przedmiot rzeczywiście spełnia kryteria broni (amunicji), do posiadania której nie jest potrzebne pozwolenie”⁸. Powzięcie stosownej wiedzy w tym zakresie nie następuje trudności i bynajmniej nie wykracza poza możliwości każdego dorosłego człowieka. Niezależnie bowiem od możliwości sięgnięcia do przepisów ustawy o broni i amunicji, stosowne informacje uzyskać można w komórkach organizacyjnych komend wojewódzkich policji, właściwych do wydawania pozwoleń na posiadanie broni. Obowiązek znajomości przepisów regulujących dopuszczalność posiadania broni i amunicji spoczywa w szczególności na osobach zajmujących się kolekcjonowaniem broni⁹. Każdy, kto zamierza skorzystać ze zwolnienia z obowiązku uzyskania zezwolenia na posiadanie broni palnej, jest zobligowany wcześniej upewnić się, że mają do niego zastosowanie ustawowe przesłanki uzasadniające zwolnienie go z tego obowiązku¹⁰.

---

⁸ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2016 r., wydane w sprawie sygn. III KK 135/16.

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 września 2016 r., sygn. II AKa 306/16.

¹⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., sygn. III KK 16/13.

3. Oddziaływanie broni palnej rozdzielnego ładowania wytworzonej przed rokiem 1885 i replik tej broni na poziom i charakter przestępczości oraz poczucie bezpieczeństwa obywateli

W świetle powyższych uregulowań, zważyć należy, iż broń palna rozdzielnego ładowania, wytworzona przed rokiem 1885 oraz repliki tej broni jest bronią niezawodną i bronią niespodziewanie celną. Celność tej broni w niczym nie ustępuje celności broni współczesnej. Posiada ona bowiem energię kinetyczną miotanego pocisku zdolną obalić cel. Jest bronią śmiertcionośną. Korzystanie z tej broni, jest mniej bezpieczne niż z broni współczesnej. Wymaga ono większych środków ostrożności, gdyż posiadacz takiej broni ma nieustannie do czynienia z łatwopalnym materiałem, jakim jest proch czarny. Broń taką może mieć każda pełnoletnia osoba, nawet ta z zaburzeniami psychicznymi lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej, wskazującej istotne zaburzenia funkcjonowania psychologicznego, uzależniona od alkoholu lub od substancji psychoaktywnych, stanowiąca zagrożenie dla siebie, porządku lub bezpieczeństwa publicznego: skazana prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo przeciwko życiu, zdrowiu lub mieniu. Osoby te nie są obowiązane do poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym oraz do zdania egzaminu ze znajomości przepisów dotyczących posiadania i używania broni oraz z umiejętności posługiwania się tą bronią. Nie jest także w stosunku do takiej osoby przeprowadzany jakikolwiek wywiad środowiskowy. Ustawodawca nie przewidział żadnych ograniczeń w kwestii noszenia broni dla posiadaczy broni palnej rozdzielnego ładowania, wytworzonej przed rokiem 1885 lub replik tej broni. Wobec posiadaczy tej broni mogą mieć ewentualnie zastosowanie przepisy karne, takie jak na przykład art. 51 ust. 2 pkt 4 i 7 u.b.a. Broń ta nie podlega rejestracji. Nie wiadomo zatem, kto, gdzie i w jakiej ilości posiada taką broń. Owszem, proch strzelniczy czarny sprzedaje się pełnoletnim właścicielom replik broni palnej rozdzielnego ładowania, którzy okażą dowód tożsamości oraz Europejską kartę broni palnej, w której umieszcza się między innymi informacje o tożsamości osoby posiadającej broń palną i informacje o danych identyfikacyjnych broni palnej wraz ze wskazaniem kategorii broni palnej, jednakże znaczna część osób, która nie chce się rejestrować obchodzi ten wymóg, np. kupując proch czarny poza granicami kraju. Z uwagi na łatwy dostęp do tego typu broni palnej, która nie wymaga ani pozwolenia na broń palną, ani karty rejestracyjnej broni, stała się ona narzędziem do popełniania przestępstw i samobójstw. Oczywiście,

samounicestwienia można dokonać na wiele innych sposobów, to jednak zauważyć należy, iż broń palna – jako narzędzie śmiercionośne – daje znacznie więcej możliwości potencjalnemu samobójcy. Samobójstwo przy użyciu broni palnej nie wymaga żadnego przygotowania, wystarczy chwila załamania nerwowego. Taki sposób odebrania sobie życia, w porównaniu do innych, charakteryzuje się bardzo wysoką skutecznością. Repliki broni palnej są wykorzystywane również przez sprawców zabójstw lub przestępstw rozbójniczych, tj. rozboju, kradzieży rozbójniczej czy wymuszenia rozbójniczego, grożących ich natychmiastowym użyciem i doprowadzających za pomocą nich inną osobę do stanu bezbronności. Od strzału z repliki broni palnej rozdzielnego ładowania wytworzonej przed rokiem 1885 zginęła w 2014 roku 16-latką ze Zduńskiej Woli. Gimnazjalistka sama pociągnęła za spust. Broń ta należała do jej ojca¹¹. W 2015 r. w Łodzi dwóch mężczyzn: 35-latek i 37-latek usiłovali dopuścić się przestępstwa rozboju poprzez dokonanie napadu rabunkowego na bank. Mężczyźni ci zostali zatrzymani przez funkcjonariuszy antyterrorystycznych podczas zaplanowanej przez nich wcześniej akcji. Przy zatrzymanych znaleziono jednostki replik broni palnej rozdzielnego ładowania wytworzonej przed rokiem 1885¹². W 2016 r. natomiast, 41-letni mężczyzna z miejscowości Tworóg został oskarżony o usiłowanie zabójstwa dwóch osób. Mężczyzna ten zepchnął z drogi jadący przed nim samochód osobowy, którym poruszali się jego znajomi. Zepchnięty pojazd uderzył w drzewo, a wówczas 41-latek oddał pierwszy strzał z repliki broni w kierunku kierowcy. Kula rozbiła szybę i raniła ramię dziewczyny, która siedziała na miejscu pasażera. Następnie napastnik oddał jeszcze jeden strzał w szybę pasażera. Mężczyźni nie udało się w rezultacie dokonać zabójstwa. Przyczyną strzelaniny był konflikt na tle miłosnym¹³.

Godzi się ponadto podkreślić, iż zgodnie z art. 32 ust. 1 u.b.a. broń i amunicję należy przechowywać i nosić w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osób nieuprawnionych. Wszelkie uregulowania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 sierpnia 2014 roku w sprawie przechowywania, noszenia oraz ewidencjonowania broni i amunicji (Dz. U. z 2014 r., poz. 1224) nie dotyczą broni, na którą nie jest wymagane pozwolenie, w tym broni palnej rozdzielnego

¹¹ <http://www.dzienniklodzki.pl/arttykul/3412593,tragedia-w-zdunskiej-woli-16latka-zginela-od-strzalu-z-broni,id,t.html>.

¹² <http://wiadomosci.onet.pl/kraj/wpadli-w-zasadzke-tuz-przed-skokiem-na-bank/35jxrl>.

¹³ <http://www.tvn24.pl/katowice,51/tarnowskie-gory-napad-z-bronia-na-drodze,648911.html>.

ładowania wytworzonej przed rokiem 1885 i replik tej broni. Ustawa nie zabrania noszenia broni rozdzielnego ładowania, nawet w stanie załadowanym. Ustawa reguluje jedynie przewożenie takiej broni i amunicji środkami transportu publicznego. Statuuje ona w art. 35 ust. 1 u.b.a, iż przewożenie broni i amunicji środkami transportu publicznego dopuszczalne jest przy zachowaniu niezbędnych środków bezpieczeństwa, pod warunkiem, że broń i amunicja są zabezpieczone w sposób uniemożliwiający powstanie zagrożenia życia, zdrowia lub mienia. Szczegółowe zasady i warunki przewożenia broni i amunicji środkami transportu publicznego, w sposób uniemożliwiający powstanie zagrożenia życia, zdrowia lub mienia określa Rozporządzenie Ministrów Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 kwietnia 2000 r. w sprawie przewożenia broni i amunicji środkami transportu publicznego (Dz. U. z 2000 r., Nr 31, poz. 390). Rozporządzenie to, w paragrafie 1 pkt. 3 wprost stanowi o objęciu nim broni palnej rozdzielnego ładowania wytworzonej przed rokiem 1885 i replik tej broni. Paragraf 2 i 3 tegoż rozporządzenia statuuje, iż w środkach transportu publicznego, służących do przewozu pasażerów, broń przewozi się w stanie rozładowanym, bez amunicji w komorze naboju i w magazynkach naboju, a amunicję przy zachowaniu niezbędnych wymogów bezpieczeństwa, wykluczających możliwość przypadkowej eksplozji, w ilości uzasadnionej potrzebami osoby przewożącej – w opakowaniach fabrycznych przeznaczonych do sprzedaży detalicznej lub w pudełkach i pojemnikach, w sposób uniemożliwiający uderzenie w spłonkę naboju. Broń i amunicja w czasie przewozu powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osób nieupoważnionych. Zważyć również należy, iż stosowanie do art. 45 u.b.a., broń palna oraz inna broń zdolna do rażenia celów na odległość może być używana w celach szkoleniowych i sportowych tylko na strzelnicach. Nie ma w tym przypadku znaczenia, czy strzelamy z kulą, czy bez. Strzelanie bez kuli, które można porównać do strzelania przy użyciu amunicji ślepej, mieści się w pojęciu „używania broni”.

Ustawa o broni i amunicji odróżnia posiadanie broni na podstawie pozwolenia oraz na podstawie rejestracji. Do tej drugiej kategorii należą aktualnie broń pneumatyczna i broń palna pozbawiona cech użytkowych, na które zgodnie z art. 11 u.b.a. nie jest wymagane pozwolenie, jednakże broń ta podlega obowiązkowi rejestracji zgodnie z art. 13 ust. 1 u.b.a. Rejestracji broni dokonuje się na podstawie dowodu jej nabycia w terminie 5 dni od tego faktu. Przekroczenie terminu, jak i niedopełnienie obowiązku rejestracji są wykroczeniami i grozi za nie grzywna, najczęściej

wymierzana w postaci mandatu karnego lub orzeczenia sądu¹⁴. Stosownie do art. 13 ust. 5 zarejestrowanie broni pneumatycznej i broni palnej pozbawionej cech użytkowych potwierdza się w karcie rejestracyjnej broni, która jest wydawana posiadaczowi broni. Rejestracji dokonuje się na podstawie dowodu nabycia broni, a w przypadku pozbawionej cech użytkowych – dodatkowo po przedstawieniu potwierdzenia pozbawienia broni palnej cech użytkowych¹⁵. Dowodem nabycia broni jest umowa sprzedaży, darowizny lub zamiany, faktura, akt dziedziczenia, postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, umowa lub postanowienie o dziale spadku. Nie jest dowodem nabycia broni umowa komisji czy użyczenia¹⁶. Zarejestrowanie takiej broni nie może nastąpić na rzecz osoby, która nie ma ukończonych 18 lat.

4. Uwagi *de lege lata* i *de lege ferenda*

Analizując przepisy obowiązującej aktualnie ustawy o broni i amunicji, w świetle powyższych rozważań, stwierdzić należy, iż broń palną rozdzielnego ładowania, wytworzoną przed rokiem 1885 oraz repliki tej broni winno posiadać się – podobnie do broni pneumatycznej i broni palnej pozbawionej cech użytkowej – co najmniej na podstawie karty rejestracyjnej broni rozdzielnego ładowania, wytworzonej przed rokiem 1885 lub repliki tej broni wydanej przez właściwego ze względu na miejsce stałego pobytu zainteresowanej osoby lub siedzibę zainteresowanego podmiotu komendanta wojewódzkiego Policji, a w przypadku żołnierzy zawodowych – właściwego komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej. Rejestracja broni palnej, podobnie jak w przypadku broni pneumatycznej i broni palnej pozbawionej cech użytkowych, byłaby czynnością materialno-techniczną, wolną od jakichkolwiek opłat. Odmowa rejestracji, czyli wykonania czynności materialno-technicznej, nastąpiłaby wtedy, gdy rejestrujący nie będzie dysponował dowodem nabycia. W niektórych przypadkach przy próbach rejestracji funkcjonariusz rejestrujący powinien mieć możliwość jej zatrzymania w trybie określonym w przepisach prawa karnego i przekazania do komórki lub prokuratury właściwej do prowadzenia postępowania karnego. *De lege ferenda* w przypadku ujawnienia okoliczności dostatecznie uzasadniających podejrzenie, iż osoba posia-

---

¹⁴ Ustawa z dnia 21 maja 1999 roku o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r., poz. 576), art. 51 ust. 2 pkt 1.

¹⁵ *Ibidem*, art. 13 ust. 2.

¹⁶ S. Maj, Ustawa o broni i amunicji. Komentarz, Wydawnictwo LexisNexis 2010.

dająca zarejestrowaną broń palną rozdzielnego ładowania, wytworzoną przed rokiem 1885 lub replikę tej broni, należy do osób z zaburzeniami psychicznymi lub o znacznie ograniczonej sprawności psychofizycznej, wykazującej istotne zaburzenia funkcjonowania psychologicznego bądź uzależnionej od alkoholu lub substancji psychoaktywnych, właściwy organ Policji winien mieć możliwość zobowiązania takiej osoby do niezwłocznego poddania się badaniom lekarskim i psychologicznym i przedstawienia wydanych orzeczeń.

5. Podsumowanie

Konkludując, od posiadaczy broni palnej, w tym posiadaczy broni palnej rozdzielnego ładowania, wytworzonej przed rokiem 1885 i replik tej broni, winno wymagać się szczególnych kwalifikacji moralno-etycznych. Powszechny dostęp do tego rodzaju broni palnej nie może nie budzić uzasadnionej obawy ewentualnego jej użycia w celach sprzecznych z interesem bezpieczeństwa i porządku publicznego. Pozostawienie przepisów dotyczących broni palnej rozdzielnego ładowania wytworzonej przed 1885 rokiem i replik tej broni w dotychczasowej formie nie leży ani w interesie bezpieczeństwa obywateli, ani bezpieczeństwa państwa. W tej mierze zasadne wydaje się zachowanie rozsądnego kompromisu, zarówno gdy chodzi o ustawodawstwo, jak i praktykę uzbrojenia obywateli i uzupełnienie przepisów dotyczących tego rodzaju broni poprzez wprowadzenie co najmniej obowiązku jej rejestracji. Posiadanie broni palnej związane jest bowiem z prawem do życia, z którego wywieść należy prawo do bezpieczeństwa.

Pre-1885 percussion firearms

Abstract

The aim of this paper is to assess derogation from the obligation to hold a gun licence for percussion firearms made before 1885, and their replicas. Considerations lead to the conclusion that wide access to this specific type of firearms should by no means raise any well-founded concerns about its potential use for purposes contrary to public order and

safety. It is suggested that the provisions governing the said type of firearms should be supplemented to include at least a percussion firearms registration obligation.